

Uppskot til skipagerð

Grunnur verður lagdur undir Føroya Løgting (nevnd: 1 skipakönur, 1 fiskikönur og ein kooperativt) samvinnuliga könur maður, fyrirsæti tænastumaður) við fyrst kr. 4.800.000 ið fáast tilvega so:

Løgtingið, ið hevur 300.000 kr. á figgjarlógini árliga, setur henda pening í veð fyr rentuna av einum innlendskum láni (5 %) uppá 2 mill. kr. í 50 kr. eindum og verður hetta lánið boðið út sum premiulán, t. v. s. rentan verður lutað sum við happadrátti.

Ríkið verður biðið um at lata 2 mill. kr. afturímóti fyr somu rentu umframt sum beinleiðis studning 20% av hesum 4 mill. also kr. 800.000 og hevur grunnurin nú kr. 4.800.000 at ráða yvir.

Fyr henda pening letur grunnurin skip byggja í fríari kapping millum áhugaðar skipasmíðjur og eftir bestu manna tilætlan.

Hugsá vit okkum t. d. 12 skip til 400.000 kr. stykkið, verða hesi skip at lata út helst til manningar, ið hava hug at skipa seg samvinnuliga fyr at styrkja samtakshugin og rökjuskapin. Teir kunnu fáa skipið æntin til leigu ella keyps, men treytirnar eiga at vera tær somu, so manning, ið leigar, kann keypa og fáa leiguna avskrivaða sum avdrátt uppá skipið. Hugsá vit okkum

skip sum her til 400.000 kr. eiga tey at lata út fyr 400.000 ÷ 20 % ið er 320.000 kr. at gjalda aftur við 32.000 um árið og rentuleyst. Fyr at menn skulu kenna sær ábyrgd av farinum eiga teir at veðtryggja leigu ella avdrátt persónliga við minst helvt av 32.000, meðan hin helvtin verður at gjalda eftir fiski- og prísávanum, tó so, at kunnu teir í 2 ár fylgjandi ikki gjalda alt, verður skipið at henda aðrari samtöku.

Skipið eigur at verða goldið aftur eftir 12 árum, t. v. s. við 384.000 kr., her verður so 64.000 kr. meira enn prísurin og skal hesin peningur nýttast so:

Æntin skipið verður selt ella leigað, eigur grunnurin at hava umsjón við tí í øllum förum inntil tað er fullt afturgoldið. T. v. s. at tá skipið verður tikið upp og eftirhugt út í æsur og sett í besta stand, so tað kann leggja frá landi so skjótt siglingaboð verða gjørd og vistir, brenni og fiskiaboð eru innskipað.

Siðan verður samvinnuskipað keypmiðstöð (og fiskasölustöð) stovnst, so alt, ið skipum tørvar til útgørða og matna, kann útvegast til lættasta prís, og lógin um veð í veiði skuldi her verið hollasta figgjan av hesum grunni. Tilíkar stórsamvinnufyrirtekur eru so margar og vælskipaðar, at ikki er neyðugt at troytta við frágreiðing um tær her.

Hví hevur læknafelagið í Føroyum farið fram, sum tað hevur, í læknastríðnum í Norðoyum?

Nókur orð um atburðin viðvíkjandi setanina av lækna R. Nielsen.

Tann 18/3 1954 komu nakrir av »adressumonnunum« saman við organisatiónsmanni, H. D. Joensen, á hotel »Klakksvík« á kvöldi kl. 9.45.

Vit finga høvi til at framseta nakrar spurningar, viðvíkjandi framferðini við setan av læknanum við sjúkrahúsið í Klakksvík.

Til spurningin, um tað stóð nakað í lýsingini um, at læknin skuldi vera limur av læknafelagnum, svaraði H. D. Joensen nei. Harnæst bleiv hann spurður, hvussi nógvur umsóknir vóru, og svaraði hann 4, men at tað bert blivi 3 til at velja ímillum, og var Halvorsen ein av teimum.

Næsti spurningur var so, um einkið var, ið forðaði fyr, at Halvorsen kundi fáa starvið, og hartil svaraði hann nei, men sjálvur hevði hann tikið tað stöðu, at hann, sum skuldi rökja hetta starv, skuldi kunna hava upp til 500 sjúkrakassapatientar. Hetta var H. D. Joensens privata meining. Hartil var svarað, at Halvorsen hevði boðið seg til at rökja starvið bert sum sjúkrahúslækni.

Hetta sær alt ógvuliga lögið út fyr mær, eg havi ikki skilt tað örðvísi, enn tað, at tað hevur nettupp verið tað, ið hevur forðað fyr, at fingið okkara ynska lækna O. H. settan.

Afturat hesum loyvi eg mær at nerta eitt sindur við okkara sjúkrastjórn. Tað stendur jú útrykkiliga, at tað skal vera eitt sjúkrastýri fyr hvørt sjúkrastovur í Føroyum (ikkj at tað kann vera) hartil siga teir góðu harrar, sum hava skipað hetta stýrið, at staturin setti sínar tveir menn og vit settu okkara 3 menn við tí fyr eyga, at samla alt til eitt.

Hvat ið hetta er meini við, hevði verið forvitnisligt at vita. Eftir hesum at døma er tað ógvuliga ívasamt um tað yvirhøvur er nakað sum helst høpi í, at felagsskapurin er lagdur til grund fyr, at 95 % av fólkinum í Norðoyum skulu vera tvingaði til at taka nakran annan lækna, enn tann, tey her hava ynskt og framvegis ynskja.

Eg vil ráða øllum mynduleikum til, at hetta mál verður kannað av nýggjum. Eftir hesum omanfyr nevndu upplýsingum er tað ikki læknafelagið, sum skuldi blandað seg uppí hetta stríðið, sum einans skuldi ligi í hondum hjá okkara Løgtingi og Landsstýri, og um nú okkara samlaða Løgting setur okkum O. H. í starvið, tá ið 95 % av norðoyingum vilja hava hann, so gera tit eftir mínari hugsan einki lógarbrót, men virka á lógligum grundarlagi.

Læknafelagið hevur klokkað sjúkrastýrið í Klakksvík, men læknafelagið má vita, hvat tað ger. Læknafelagið veit saktans, at ein sjúkrastýri ikki er tvingaður til at vera í læknafelagnum. Er tað ikki so?

Nú hevur R. N. steynt O. H. fyr at hava skrivað, at mynduleikarnir vilja tvinga ein lækna uppá norðoyingar — ein, sum teir ikki vilja hava.

Hetta er jú einki fyr hann at taka fornermilsí av. Tá norðoyingar ikki mugu fáa tann lækna, sum teir vilja hava, so er tað jú prógv nokk fyr, at mynduleikarnir vilja tvinga ein annan lækna uppá okkum.

»Av grundum, sum ikki er nókur hemmeligheit« roknar hann fyr annað fornermilsí. Tað er einkið at tjakast um ella skriva um, um norðoyingar ikki hildu O. H. vera betri lækna enn R. Nielsen, vildi hetta stríðið aldrin havt staðið, og heldur ikki hevði verið nókur adressa sett í gongd — at koma við einkultheitum har skuldi verið óneyðugt.

Eg kann ikki lata vera við at nerta eitt sindur við Kjartan Lützen. Tað er nokk so nógv fyr, at tú, sum ikki tjenar til ifyllu skal vága tær til at skriva um tað — eg meini, millum tað ifyllu, tú sipar til.

Tað er møguligt, at onkur kann brúka teg til ifyllu. Tann, ið brúkar teg til ifyllu, man hava væl jarnarmerað dekk yvir, tí tað vil skjótt tómast, og so dettur alt niður og skaðin kann vera stóru.

Eg vil enda hetta skriv við at venda mær til formannin í læknafelagnum, hví tit mótmæla at lata norðoyingar fáa O. Halvorsen til lækna, tá ið felagsskapurin ikki hindrar fyr tí? Og hvi hava tit blokkað sjúkrastýrið í Klakksvík?

Ole J. Jacobsen

Hvørs er skuldin — Landsstýrisins ella Erlends Paturssonar — ella líka nógv hjá báðum pørtum

Sama kvöldið, sum hetta Landsstýrið varð sett, varð frá javnaðarflokksins síðu hildið fram, at tess livitíð ikki kom at vera long, neyvan 4 ár. Tað er øllum greitt fyr langt síðani, at um Landsstýrið kendi sína politisku ábyrgd, so vildu teir fyr langt síðani haft givið frá sær, heldur enn at verið sitandi og latið fólkið sokki longur og longur niður í armóð, og landið farið út á sjógv.

At hetta verkfallið eins væl og majmánaverkfallið og fiskimánaverkfallið síðsta ár beinleiðis er móti tí sitandi stýrinum og teim flokkum (sambands- og fólkaflokkinum), sum styðja Landsstýrið, er eisini øllum greitt.

Nú var at vanta, at hetta stýrið, sum hevur ført fyrst og fremst fiskimenn og harvið alt fólkið út í hesa vanlukku, fór at gera eitthvat fyr at koma okkum burtur úr hesi flöku, viðkenna sær ábyrgdina og antin leggja frásær, ella gera tað, ið neyðugt er, so fólkið aftur kann koma í arbeiði, so ikki alt liv her á landið skal fólna og doyggja. Men stýrið ger einki, og teir sum Landsstýrið styðja — sambands- og fólkaflokkur — gera heldur einki.

Dimmalætting, sum í mongum förum er málgaði fyr báðar flokkarnar, hevur funnið út av, at best man vera at leiða fólks hugsan burtur frá veruleikanum við at leggja eftir

»Arbeiðaranna Trolaradrift« á Tvøroyri. Nei Dimmalætting, og sambandsflokkurin allur, her dugur ikki at krúpa uttanum. Annahvørt A. T. far eitt lán frá danska statj ella ikki, so vera Føroyingar hvørki ríkir ella fátakir av tí, her leikar annað og meira á.

Men hann, sum hevur fylgt við í føroyskum politikki tey seinastu árin, kundi heldur ikki væntað annað, enn at endin fór at vera ringur. Fiskimenn og arbeiðarar eru dýktir undir í tolli og gjöldum av øllum sløgum, meðan tað eina embættið fyr og annað eftir er sett á stovn og sjálvandi sambands- ella fólkaflokksmenn í pláss. At Erlendur Patursson nú er farin at gera tað sama innanfyr sitt ökið er eingin bót.

Annahvørt fiskimenn við samráðing vinna 1 % ella 2, fáa 100 ella 200 kr. meira í ársvinnu so loysir tað ikki spurningin. Tað, fiskimenn eru ónøgd-ir við, hevur djúpari røtur enn so, tí teir eru vegna tann politikk, sum sambands- og fólkaflokkssamgongan hevur ført, komnir í so stórar økonomiskar trupulleikar, at tað skal annað og meira til enn bert smáputl. 2 % vunnin í ár er ikki meira, enn tað, teir taptu síðsta ár við tann sáttmálan sum Erlendur Patursson, tá bant teir til. Nei hesin spurningur má loysast við skili, loysast frá grundini av, og tað kan ætlandi bert eitt nýtt lögting gera.

Mere varme mindre brændsel

Det lyder optimistisk — men er let-opnåeligt for enhver. De nye ovntyper fra HESS giver økonomisk varme, samtidig med at ovnene skaber et eget prægt over hjemmet. Kommer De forbi vor forretning, så se ind og lad os demonstrere ovenes egenskaber for Dem.

Valdemar Lützen
Telef 1020

HESS VEILE

Eia menniskja eigur aldri at rodna, tí hon má víðganga at hava gjørt órætt. Við at víðganga hetta — visir ein bert, at ein er visari í dag enn í gjár.